

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง บทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการเรียนรู้ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของตนเอง ผู้บริหาร และผู้เรียนในเขตภาคเหนือ นั้น ครอบคลุมสาระสำคัญดังนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการเรียนรู้ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ตามการรับรู้ของตนเอง ผู้บริหาร ผู้เรียนในเขตภาคเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวังในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการเรียนรู้ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ระหว่างกลุ่มครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการเรียนรู้ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ตามการรับรู้ระหว่างกลุ่ม ครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียนในเขตภาคเหนือ
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการเรียนรู้ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของตนเอง ผู้บริหาร และผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม

สมมติฐานของการวิจัย

1. บทบาทที่คาดหวังในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียนแตกต่างกัน โดยครูประจำกลุ่มและผู้บริหารมีความคาดหวังว่า ครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติบทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับสูงกว่าที่ผู้เรียนได้คาดหวังไว้ เพราะผู้บริหารซึ่งถือว่าเป็นผู้กำหนดบทบาท กับครูประจำกลุ่มซึ่งถือเป็นผู้ปฏิบัติบทบาท ย่อมมีความคาดหวังว่า ครูประจำกลุ่มควรได้ปฏิบัติบทบาทให้ดีที่สุด เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ
2. บทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียนแตกต่างกัน คือ ครูประจำกลุ่มซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติตามหลักความจริงผู้ปฏิบัติมักจะทำตามความเข้าใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว แต่ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้กำหนดบทบาทให้ครูประจำกลุ่มปฏิบัติ จะตั้งความหวังไว้สูงว่าครูประจำกลุ่มต้องปฏิบัติอย่างนั้น ปฏิบัติอย่างนี้ ซึ่งบางครั้งความคาดหวังที่ผู้บริหารตั้งไว้ก็ไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยหรือปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติบทบาทของครูประจำกลุ่ม ด้วยเหตุนี้เองผู้บริหารจึงคิดว่าครูประจำกลุ่มปฏิบัติบทบาทยังไม่เต็มที่เท่าที่ควร แต่ไม่ได้คิดว่า บทบาทที่ผู้บริหารกำหนดให้นั้นครูประจำกลุ่มจะปฏิบัติได้จริงหรือไม่
3. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของตนเอง ผู้บริหาร และผู้เรียน ในแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน คือตามสภาพความเป็นจริง มักจะพบว่าความคาดหวังมักจะถูกตั้งไว้สูงกว่าสภาพที่เป็นจริงเสมอ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วส่วนใหญ่มักจะทำได้ตามที่ใดคาดหวังไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และ
ผู้เรียน โดยมีจำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด 722 คน และเก็บแบบสอบถามคืน
มาได้ 634 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.81

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยจัดทำ
เป็น 2 ฉบับ คือ ฉบับ ก. สำหรับผู้บริหารและครูประจำกลุ่ม ฉบับ ข. สำหรับ
ผู้เรียน ในแต่ละฉบับจัดแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดย
ฉบับ ก. จะถามเรื่อง เพศ อายุ วุฒิ ตำแหน่งในปัจจุบัน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน
ด้านการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ เคยเข้ารับการอบรมหรือร่วมเป็น
วิทยากรในการอบรมครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4
ทางวิทยุและไปรษณีย์หรือไม่ เคยเข้ารับการอบรมหรือร่วมเป็นวิทยากรในการอบรม
อื่น ๆ นอกเหนือจากการอบรมครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3
และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์หรือไม่ ส่วนฉบับ ข. ถามเรื่อง เพศ อายุ ระดับ
การศึกษาในปัจจุบัน อาชีพ และจุดมุ่งหมายในการเข้ามาเรียน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ บทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงใน
ด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3
และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์มี 3 ด้านคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน แต่ละด้าน
มีคำถามปลายเปิด สำหรับแบบสอบถามในตอนี่ 2 จะมีข้อคำถามเหมือนกันทั้ง 2
ฉบับ

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเองบางส่วน และบางส่วน
เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือช่วยเก็บรวบรวมและส่งให้ผู้วิจัยทาง
ไปรษณีย์ จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อวิเคราะห์

โดยใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นสถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาการยล

2. วิเคราะห์บทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อในแต่ละด้าน

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวัง และความแตกต่างของบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ระหว่างการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) และทดสอบรายคู่ในข้อที่มีความแตกต่าง โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ

4. เปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน ในแต่ละกลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้แยกกล่าวสรุปเป็น 4 ตอน คือ วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม, วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์, เปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวังและความแตกต่างของบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ระหว่างกลุ่ม ครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน เปรียบเทียบบทบาทที่

คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษา
ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ออกของบุคคล
แต่ละกลุ่ม ทั้งรายละเอียดที่จะนำเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทาง
วิทยุและไปรษณีย์ ที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 212 คน เป็นชายร้อยละ 55.70 ส่วน
ใหญ่มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.80 ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ รับ
ราชการ คิดเป็นร้อยละ 34.40 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการศึกษานอกโรงเรียน
ทางวิทยุและไปรษณีย์ประมาณ 1 - 5 ปี เป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 71.70 ส่วนใหญ่
ร้อยละ 33.50 มีวุฒิทางครูในระดับ ปกศ.สูง, พม. หรือเทียบเท่า ครูประจำกลุ่ม
ที่ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 100.00 มีประสบการณ์ในการเข้าอบรมครูประจำ
กลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์และส่วน
ใหญ่เคยเข้าอบรม หรือรวมเป็นวิทยากรในการอบรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการอบรม
ครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์
คิดเป็นร้อยละ 66.50

2. ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 103 คน เป็นชายร้อยละ
72.80 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.60 มีระยะเวลาที่ปฏิบัติ
งานด้านการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ระหว่าง 1 - 5 ปี เป็นส่วนใหญ่
คิดเป็นร้อยละ 68.90 ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.90 มีวุฒิทางครูระดับปริญญาตรี มีผู้บริหารถึง
ร้อยละ 88.30 ที่ได้เคยเข้าร่วมเป็นวิทยากรในการอบรมครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่
แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ และส่วนใหญ่ร้อยละ 83.50
เคยเข้าอบรมหรือรวมเป็นวิทยากรในการอบรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการอบรมครู
ประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

3. ผู้เรียนที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 319 คน เป็นชายร้อยละ 53.00
เป็นหญิงร้อยละ 47.00 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.40
ผู้เรียนที่ตอบแบบสอบถามร้อยละ 53.00 กำลังศึกษาอยู่ในระดับ 3 ส่วนใหญ่มีอาชีพ

ท่านา คิดเป็นร้อยละ 27.60 ผู้เรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 27.00 มีจุดมุ่งหมายในการเข้ามาเรียนการศึกษานอกระบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ เพราะต้องการหาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากมีเวลาว่าง มีเพียงร้อยละ 8.20 และ 6.10 ที่ตอบว่าต้องการประกาศนียบัตร เพื่อแสดงว่าได้รับการศึกษาเท่าเทียมคนอื่น และต้องการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานตามลำดับ

ตอนที่ 2 บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการศึกษาการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกระบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของตนเอง ผู้บริหาร และผู้เรียน

1. บทบาทที่คาดหวัง

1.1 การรับรู้ของครูประจำกลุ่ม

ครูประจำกลุ่ม คาดหวังว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกระบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติบทบาทด้านต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 4.16$) ทุกด้าน สรุปได้ดังนี้คือ

1.1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูประจำกลุ่มคาดหวังว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกระบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 4.20$) แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีบทบาทที่ควรปฏิบัติมากที่สุดข้อหนึ่งข้อ คือ กระตุ้นผู้เรียนให้นำความรู้ที่ได้จากการพบกลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 4.59$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติในเกณฑ์มากเช่นกัน แต่เป็นอันดับสุดท้าย คือ เชิญวิทยากรจากภายนอกมาอภิปรายหรือสาธิตกิจกรรมใหม่ ๆ ให้แก่ผู้เรียนในระหว่างการพบกลุ่ม ($\bar{x} = 3.51$)

1.1.2 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ครูประจำกลุ่มคาดหวังว่าครูประจำกลุ่มการศึกษานอกระบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 3.87$) และเมื่อพิจารณาแล้วทุกข้อควรไปปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก โดยเฉพาะข้อที่ว่า สรรวจพินความรู้เดิมของผู้เรียน เช่น ให้ทำแบบทดสอบ พุคคุยซักถาม ($\bar{x} = 4.24$)

1.1.3 ด้านความสัมพันธ์กับครูเรียน ครูประจำกลุ่มคาดหวังว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 4.42$) และเมื่อพิจารณารายขอพบว่าขอที่ครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดคือขอที่ว่า เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่องการเรียน เช่น การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม การปรับปรุงการเรียน ($\bar{x} = 4.63$) และขอที่ว่า ปฏิบัติตนเป็นกันเองกับผู้เรียน ($\bar{x} = 4.60$) นอกจากนี้ทุกขอควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก โดยเฉพาะขอที่ว่า ร่วมกิจกรรมนอกเวลาการพบกลุ่มกับผู้เรียน เช่น ร่วมงานรื่นเริงต่าง ๆ ครูประจำกลุ่มคาดหวังว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน แต่เป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 4.13$)

1.2 การรับรู้ของผู้บริหาร

ผู้บริหาร คาดหวังว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติบทบาทด้านต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน ($\bar{x} = 4.29$) สรุปได้ดังนี้คือ

1.2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารคาดหวังว่าครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 4.39$) เมื่อพิจารณารายขอแล้วพบว่า ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดตามลำดับคือ ขอที่ว่า ในครั้งแรกของการพบกลุ่ม ชี้แจงให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและวิธีการของการพบกลุ่ม ($\bar{x} = 4.71$) แนะนำหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าและแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หอสมุด ทัศนศึกษา ($\bar{x} = 4.66$) ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันทั้งในด้านการแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ ทักษะ และการรวมกิจกรรม ($\bar{x} = 4.60$) กระตุ้นผู้เรียนให้หาความรู้ที่ได้จากการพบกลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 4.60$) แนะนำให้ผู้เรียนคำนึงถึงตนเอง สังคมรอบตัว และความรู้ที่มีอยู่ในการคิดแก้ปัญหา

แต่ละครั้ง ($\bar{x} = 4.56$) นำปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมปัจจุบันมาให้ผู้เรียนอภิปราย เพื่อฝึกทักษะ การคิดและหาวิธีแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.55$) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกำลังใจที่จะเรียน เชนชมผลงานของผู้เรียน ยกตัวอย่างผู้เรียนรุ่นก่อนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ($\bar{x} = 4.52$) นำปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้เรียนมาให้ผู้เรียนอภิปราย และให้ผู้เรียนร่วมกันเขียนที่จะทำเพื่อฝึกทักษะการคิดและหาวิธีแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.50$) นอกนั้นทุกข้อควรปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์มาก

1.2.2 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารคาดหวังว่าครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติบทบาทตามนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 4.05$) เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่าทุกข้อควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน โดยเฉพาะข้อที่ว่า ประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนนเป็นระยะๆ ระหว่างภาคเรียน ($\bar{x} = 4.42$)

1.2.3 ด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้บริหารคาดหวังว่าครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติบทบาทตามนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่าข้อที่ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดคือ ข้อที่ว่า ปฏิบัติตนเป็นกันเองกับผู้เรียน ($\bar{x} = 4.62$) ติดตามซักถามผู้เรียนที่ขาดการพบกลุ่มบ่อย ๆ หรือข้อเรื่องเป็นเวลานานพร้อมทั้งหาทางแก้ไขช่วยเหลือ ($\bar{x} = 4.56$) เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่องการเรียน เชน การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม การปรับปรุงการเรียน ($\bar{x} = 4.55$) นอกนั้นทุกข้อควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก

1.3 การรับรู้ของผู้เรียน

ผู้เรียนคาดหวังว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติบทบาทตามนี้ อยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน ($\bar{x} = 4.04$) สรุปได้ดังนี้คือ

1.3.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนคาดหวัง

ว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 4.02$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน โดยเฉพาะข้อที่ว่า กระตุ้นให้ยูเรียนนำความรู้ที่ได้จากการพบกลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 4.30$)

1.3.2 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ผู้เรียนคาดหวังว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน โดยเฉพาะข้อที่ว่า ประเมินผลการเรียน และเก็บคะแนนเป็นระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน ($\bar{x} = 4.29$)

1.3.3 ด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้เรียนคาดหวังว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 4.23$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ควรปฏิบัติบทบาทอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดคือ ข้อ 5 เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่องการเรียน เช่น การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม การปรับปรุงการเรียน ($\bar{x} = 4.50$) นอกนั้นทุกข้อควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง

2.1 การรับรู้ของครูประจำกลุ่ม

ครูประจำกลุ่มรับรู้ว่าการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ โดยปฏิบัติบทบาทโดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 3.57$) สรุปได้ดังนี้ คือ

2.1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูประจำกลุ่มรับรู้ว่าการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ โดยปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 3.58$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ โดยปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก 11 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่า ใน

ครั้งแรกของการพบกลุ่ม ซึ่งแจ้งใหญ่เรียนรู้และเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย และวิธีการของการพบกลุ่ม ($\bar{x} = 4.09$) นอกจากนี้ ครูประจำกลุ่มมีการเรียนรู้ว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

2.1.2 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ครูประจำกลุ่มรับรู้ว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก 5 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่า ประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนนเป็นระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน ($\bar{x} = 4.02$) นอกจากนี้ครูประจำกลุ่มมีการรับรู้ว่าครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2.1.3 ด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน ครูประจำกลุ่มรับรู้ว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 3.88$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก 7 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่า ปฏิบัติตนเป็นกันเองกับผู้เรียน ($\bar{x} = 4.33$) มีข้อ 3 เพียงข้อเดียวที่ครูประจำกลุ่มรับรู้ว่าครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2.2 การรับรู้ของผู้บริหาร

ผู้บริหาร รับรู้ว่าครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติบทบาทโดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.89$) สรุปได้ดังนี้คือ

2.2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารรับรู้ว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

ได้ปฏิบัติบทบาทค่านี้อย่างรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{x} = 2.87$) เมื่อพิจารณารายขอพบว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์น้อย 2 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่า เชิญวิทยากรจากภายนอกมาอภิปรายหรือสาธิตกิจกรรมใหม่ ๆ ให้แก่ผู้เรียนในระหว่างการพบกลุ่ม ($\bar{x} = 2.41$) ข้อที่ว่า ใช้อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมระหว่างการพบกลุ่ม เช่น รูปภาพ ของจริง ($\bar{x} = 2.25$) นอกนั้นครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2.2.2 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารรับรู้ว่าครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติบทบาทค่านี้อย่างรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$) เมื่อพิจารณารายขอพบว่าผู้บริหารรับรู้ว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก 3 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่า ปฏิบัติตนเป็นกันเองกับผู้เรียน ($\bar{x} = 3.84$) นอกนั้นผู้บริหารรับรู้ว่าครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2.3 การรับรู้ของผู้เรียน

ผู้เรียนรับรู้ว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติบทบาทโดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 3.78$) สรุปได้ดังนี้คือ

2.3.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนรับรู้ว่าครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติบทบาทค่านี้อย่างรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 3.75$) เมื่อพิจารณารายขอพบว่าผู้เรียนรับรู้ว่า ครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก 13 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่าแนะนำหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้า และแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หอสมุด หัตถศึกษา ($\bar{x} = 4.21$) นอกนั้นผู้เรียนรับรู้ว่าครูประจำกลุ่ม

การศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ใ้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2.3.2 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ผู้เรียนรับรู้ว่าการประจำกลุ่มการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ใ้ปฏิบัติบทบาทค่านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 3.60$) เมื่อพิจารณารายขอพบว่า ผู้เรียนรับรู้ว่าการประจำกลุ่มการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ใ้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก 6 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่า ประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยเน้นใ้ผู้เรียนรู้จักคิดพิจารณาวิเคราะห์ขอมูล และตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.16$) นอกนั้น ผู้เรียนรับรู้ว่าการประจำกลุ่มการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ใ้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2.3.3 ด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้เรียนรับรู้ว่าการประจำกลุ่มการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ใ้ปฏิบัติบทบาทค่านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 4.06$) เมื่อพิจารณารายขอพบว่า ผู้เรียนรับรู้ว่าการประจำกลุ่มการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ใ้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มากทุกข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่า ปฏิบัติตนเป็นกันเองกับผู้เรียน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวังและความแตกต่างของบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ระหว่างกลุ่ม ครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน

สมมติฐานข้อที่ 1 บทบาทที่คาดหวังในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียนแตกต่างกัน ครูประจำกลุ่ม และผู้บริหารมีความคาดหวังสูงกว่าผู้เรียน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียนมีความคาดหวังต่อบทบาทโดยส่วนรวม ที่ครูประจำกลุ่มการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ควรปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูประจำกลุ่มและผู้บริหาร มีความคาดหวังสูงกว่าผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า บทบาทที่คาดหวังในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียนแตกต่างกัน ครูประจำกลุ่ม และผู้บริหารมีความคาดหวังสูงกว่าผู้เรียน แต่เมื่อพิจารณาบทบาทในแต่ละด้าน ครูประจำกลุ่มผู้บริหาร และผู้เรียน มีความคาดหวังต่อบทบาทที่ครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สองด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน แต่ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 บทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน มีการรับรู้ต่อบทบาทโดยส่วนรวมที่ครูประจำกลุ่มการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ โดยปฏิบัติจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน มีการรับรู้ต่อบทบาทที่ครูประจำกลุ่มโดยปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม

ผู้บริหาร และผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม

สมมติฐานข้อที่ 3 บทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียนในแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน

ผลการวิจัยแต่ละกลุ่มปรากฏว่า บทบาทในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ทั้งหมด 35 ข้อ มีคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ทั้งนี้โดยคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกข้อ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า บทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. บทบาทที่คาดหวัง

1.1 บทบาทที่คาดหวังในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหารและผู้เรียน

เมื่อได้พิจารณาคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน ปรากฏว่าทั้ง 3 กลุ่ม คาดหวังว่า ครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน เมื่อพิจารณาต่อไปถึงคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ครูประจำกลุ่ม และผู้บริหาร คาดหวังว่าครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับสูงกว่าที่ผู้เรียนได้คาดหวังไว้ ที่เป็นเช่นนี้

อาจเป็นเพราะ ครูประจำกลุ่มและผู้บริหาร เป็นผู้ปฏิบัติและดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทย์และไปรษณีย์ จึงยอมมีความคาดหวังว่าครูประจำกลุ่มควรได้ปฏิบัติบทบาทให้ดีที่สุด เพื่อให้ผลการดำเนินงานประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ แต่ผู้เรียนถึงจะมีความคาดหวังอยู่ในเกณฑ์มากทุกคาบแต่ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่สูงเท่า 2 กลุ่ม อาจเป็นเพราะผู้เรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทย์และไปรษณีย์ ส่วนใหญ่ทางเห็นจากการเรียนมานาน บางคนเคยผ่านการเรียนในระบบโรงเรียนแต่ก็มีสาเหตุที่ทำให้ต้องออกกลางคัน ฉะนั้นประสบการณ์เดิมอาจจะทำให้ผู้เรียนไม่กล้าที่จะคาดหวังเกี่ยวกับตัวครูประจำกลุ่มไว้สูงนัก ในบทบาทแต่ละคาบมีสิ่งที่น่าสนใจคงจะกล่าวเป็นรายคาบดังนี้

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีบทบาทหนึ่งที่น่าสนใจซึ่งผู้บริหารและครูประจำกลุ่ม ต่างคาดหวังว่าครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด คือ "ในครั้งแรกของการพบกลุ่ม ชี้แจงให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย และวิธีการของการพบกลุ่ม" ซึ่งการชี้แจงจุดมุ่งหมายและวิธีการ ของการพบกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะการพบกลุ่มมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการพึ่งพาตนเอง ปลุกฝังให้รู้จักทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ฝึกผู้เรียนให้รู้จักฟัง ฉะนั้นการชี้แจงให้ผู้เรียนรู้ เข้าใจจุดมุ่งหมายและวิธีการของการพบกลุ่ม จะช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการพบกลุ่ม เป็นการปูพื้นฐานกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ เข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่ม เป็นที่น่าสนใจกว่า ครูประจำกลุ่ม และผู้บริหาร มีความคาดหวังตรงกัน ในบทบาทคาบนี้ อาจแสดงให้เห็นว่า ทั้งสองฝ่ายมีความเข้าใจตรงกัน เห็นความสำคัญของกระบวนการพบกลุ่มว่าเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนรู้จักคิด ตัดสินใจ และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง

นอกจากนี้ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ยังพบอีกว่า บทบาทอีกบทบาทหนึ่งที่ครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน คาดหวังว่าครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด คือ "กระตุ้นผู้เรียนให้นำความรู้ที่ได้จากการพบกลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำกลุ่ม และผู้บริหารทราบถึงแนวทาง

การจัดการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ว่าต้องการเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ต้องการให้ผู้เรียนมองสิ่งใกล้ตัวและนำสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด ในการพบกลุ่มผู้เรียนจะได้ฝึกการคิด รู้จักวิธีแก้ปัญหา ฝึกการทำงานร่วมกัน และได้ประยุกต์ความรู้จากบทเรียนมาใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและสังคม ฉะนั้นจึงเป็นไปได้ว่า ทั้งครูประจำกลุ่มและผู้บริหารได้มองเห็นความสำคัญของหลักการนี้ จึงมีความคิดตรงกันว่าต้องการกระตุ้นผู้เรียนให้นำความรู้ที่ได้จากการพบกลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตรงตามหลักการที่สั่งไว้ ส่วนผู้เรียนเองก็คิดว่า ครูประจำกลุ่มควรกระตุ้นผู้เรียนให้นำความรู้ที่ได้จากการพบกลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน อาจเป็นเพราะว่าการศึกษาวงการวิทยุและไปรษณีย์เน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ของอาศัยความรู้และประสบการณ์ ผู้เรียนเองก็ไม่คุ้นเคยกับวิธีการเหล่านี้ ฉะนั้นจึงต้องการที่พึ่งซึ่งในที่นี้คือครูประจำกลุ่มนั่นเอง ผู้เรียนต้องการให้ครูประจำกลุ่มคอยกระตุ้นชี้แนะเพื่อให้ผู้เรียนเห็นแนวทางที่จะนำความรู้ที่ได้จากการพบกลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตของเขา

คำถามการประเมินผลการเรียนการสอน ผลจากการวิจัยพบว่าผู้บริหารและผู้เรียนมีความคาดหวังตรงกันว่า บทบาทที่ครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเป็นอันดับแรกคือ "ประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนนเป็นระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต่างเห็นพ้องกันว่า การประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนนเป็นระยะ ๆ ทำให้ทั้งครูประจำกลุ่มและผู้เรียนทราบพัฒนาการของผู้เรียนตลอดเวลาอันเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มด้วย ซึ่งตรงกับที่ ราล์ฟ ซี ค็อบส์ (Ralph C. Dobbs 1976: 42) ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับการประเมินผลสำหรับการสอนผู้ใหญ่ คือ ควรมีการประเมินผลตลอดเวลาในการเรียนการสอน แล้วนำผลมาเป็นเครื่องประกอบการพิจารณาว่า ควรที่จะก้าวสู่เนื้อหา หรือบทเรียนหรือโครงการอื่น ๆ ต่อไปหรือไม่ การทดสอบเก็บคะแนนเป็นระยะ ๆ มีผลคือผู้เรียนคือ ทำให้ผู้เรียนมีการกระตือรือร้น และรู้สึกว่าคุณเองประสบผลสำเร็จในการเรียน ดังที่ ริชาร์ด เอ บูโคร์

(Richard A. Bouáreu 1977: 216) ไทขอเสนอแนะว่า การสร้าง ความมั่นใจในการ เรียนการสอนแก่ผู้ใหญ่ นั้น ครูควรใช้วิธีการกระตุ้นด้วยการจัดให้ มีการทดสอบย่อยบ่อย ๆ เพื่อให้ผู้ใหญ่รู้สึกว่าเขาประสบความสำเร็จในการเรียน ส่วนครูประจำกลุ่มมีความคาดหวังว่าครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเป็น อันดับแรกคือ "สำรวจพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน เช่น ใ้ทำแบบทดสอบ พักคุย ซักถาม" ครูประจำกลุ่มเห็นความสำคัญของการสำรวจพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน อาจเป็นเพราะผู้เรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ทางการศึกษามานาน ฉะนั้นครูประจำกลุ่มจึงเห็นว่าจำเป็นต้องทราบพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนก่อน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับ ผู้เรียน และเพื่อตัวครูประจำกลุ่มจะได้ปรับตัวเองให้เข้ากับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังทำให้ครูประจำกลุ่มทราบถึงความสนใจและความถนัดของผู้เรียนแต่ละ คนด้วย

ด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียนมีความคาดหวังตรงกันว่า บทบาทที่ครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ มากเป็นอันดับแรก คือ "เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่อง การเรียน เช่น การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม การปรับปรุงการเรียน" ทั้งนี้ อาจ เป็นเพราะทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันว่า ผู้เรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ส่วน ใหญ่เป็นชาวชนบทซึ่งอยู่ห่างไกลจากแหล่งวิทยาการ และวิธีการเรียนทางวิทยุ และไปรษณีย์ ซึ่งผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ฟังวิทยุ และพบกลุ่ม เป็น วิธีการใหม่ซึ่งผู้เรียนเองยังไม่คุ้นเคย ต้องปรับตัวกับวิธีการเหล่านั้นอย่างมาก จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูประจำกลุ่มจะต้องคอยช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำ ในเรื่องการเรียนแก่ผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ทั้ง 3 กลุ่มจึงคาดหวังว่า ครูประจำกลุ่ม ควรจะต้องเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่องการเรียน เช่น การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม การปรับปรุงการเรียน นอกจากนี้ยังมีอีกบทบาทหนึ่ง ที่ครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเป็นอันดับรองลงมา คือ บทบาทที่ว่า "ปฏิบัติตนเป็นกันเองกับผู้เรียน" ในการจัดการเรียนการสอนนั้นจะไม่บรรลุผล

คือเท่าที่ควร ถ้าครูและนักเรียนไม่มีความเข้าใจ หรือมีความสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน เช่น วิลเบิร์ต เอ็ม เลียวนาร์ด (Wilbert M. Leonard II 1973: 10 - 13) ได้ทำการศึกษาว่าอะไรเป็นลักษณะที่ทำให้เป็นครูที่ดี ผลจากการศึกษาพบว่า ครูในอุดมคติของนิสิตมีลักษณะสำคัญประการหนึ่ง คือ ต้องเป็นกันเองและยินดีที่จะเป็นมิตรกับนิสิต ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของเป็ร็อง กุมท (2517: 36) ที่กล่าวไว้ว่า บรรยากาศแห่งความเข้าใจกันและเป็นกันเอง จะช่วยให้การสอนบรรลุผลสำเร็จได้ไม่ว่าจะในห้องเรียน ในบ้าน หรือสถานที่ใดก็ตาม ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าทั้ง 3 กลุ่ม มองเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนเองของครูประจำกลุ่มว่าต้องมีความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความใกล้ชิด เป็นที่ปรึกษาที่ดีกับนักเรียน เพราะถ้าครูประจำกลุ่มไม่ปฏิบัติตนเช่นนี้ ย่อมทำให้การจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ไม่บรรลุผลหรือมีประสิทธิภาพที่เท่าที่ควร

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง

2.1 บทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และนักเรียน

เมื่อได้พิจารณาคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และนักเรียน ปรากฏว่าครูประจำกลุ่ม และนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่า ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติบทบาทโดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก แต่ผู้บริหารมีความเห็นว่า ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติบทบาทโดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่ไม่ถึงขั้นที่จะเห็นว่ายอดเยี่ยม ซึ่งอาจเป็นเพราะครูประจำกลุ่มเองได้ผ่านการอบรมครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์มาแล้ว ฉะนั้นครูประจำกลุ่มก็มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งสังเกตได้จากความคาดหวังของครูประจำกลุ่มเองได้ตั้งความคาดหวังไว้อย่างเต็มที่ซึ่งทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร อาจเนื่องจากปัญหาอุปสรรค

เช่น ความเหนื่อยล้า ความไม่พร้อมของผู้เรียน เป็นต้น ผู้เรียนเองเห็นว่าครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติบทบาทค่อนข้างมากอาจเป็นเพราะ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ต้องมีการพบกลุ่มและมีกิจกรรมอื่น ๆ อีกมาก ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ในชีวิตประจำวัน ฉะนั้นการที่ครูประจำกลุ่มของปฏิบัติบทบาทหน้าที่หลาย ๆ อย่างนี้เอง ทำให้ผู้เรียนเห็นว่าครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติบทบาทมากแล้ว เพราะตามปกติครูทั่ว ๆ ไปก็จะสอนหนังสืออย่างเดียว แต่สำหรับครูประจำกลุ่มแล้วบทบาทหน้าที่ที่ถูกกำหนดมีมากมายหลายอย่าง จึงเป็นไปได้ว่า บทบาทที่ครูประจำกลุ่มปฏิบัติตามที่ผู้เรียนเห็นนั้นค่อนข้างมากเกินไปกว่าที่ครูทั่ว ๆ ไปจะปฏิบัติกัน สำหรับผู้บริหารมีความเห็นว่าครูประจำกลุ่มปฏิบัติบทบาทอยู่ในเกณฑ์ปานกลางอาจเป็นเพราะ ตามปกติผู้บริหารมักตั้งความหวังไว้มาก และเมื่อผลที่ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ผู้บริหารมักจะรู้สึกไม่พอใจ ผู้บริหารไม่ได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติจะนับบางครั้งสภาพปัญหาหรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ปฏิบัติที่ดีที่สุดคือผู้ลงมือปฏิบัติในที่นี้คือครูประจำกลุ่มนั่นเอง จริงอยู่ผู้บริหารยอมต่อการไหลล่อออกมาที่ดีที่สุด แต่ในทางปฏิบัติก็ควรจะยอมรับสภาพการบางอย่างว่า ในการทำงานย่อมมีปัญหาลูกอุปสรรคเกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ผลเต็มที่ ผู้บริหารควรตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้บ้าง ซึ่งจะช่วยให้ปฏิบัติเอง เกิดกำลังใจไม่ทอดทิ้งในการปฏิบัติหน้าที่ เพราะบทบาทของครูประจำกลุ่มเป็นบทบาทที่ค่อนข้างหนักมากทีเดียว

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูประจำกลุ่มและผู้เรียนมีความเห็นตรงกันว่า ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติบทบาทจริงในคานาน้อยในเกณฑ์มาก โดยเฉพาะขอที่ว่า "ในครั้งแรกของการพบกลุ่ม ชี้แจงให้ผู้เรียนรูและเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและวิธีการของการพบกลุ่ม" ซึ่งการชี้แจงให้ผู้เรียนรูและเข้าใจจุดมุ่งหมายและวิธีการพบกลุ่มจะเป็นการปูทางให้ผู้เรียนได้เดินตามทางอย่างถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการพบกลุ่ม เพราะถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจและไม่เห็นประโยชน์การพบกลุ่มจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนเป็นอย่างมาก เช่น ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายการเรียน เกิดปัญหาการออกกลางคัน เป็นต้น ดังที่สุพัตรา รุณเกตุ (2524: 380 - 385) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่

พบว่า เหตุหนึ่งคือ ผู้สอนไม่ชี้แจงจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนให้นักศึกษาได้ทราบ ฉะนั้นการที่ครูประจำกลุ่มชี้แจงให้ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายและวิธีการของการพบกลุ่มจึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องอย่างยิ่งและควรปฏิบัติต่อไป ส่วนผู้บริหารมีความเห็นว่า บทบาทที่ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติจริงในค่านี้อยู่ในเกณฑ์น้อยจนถึงปานกลาง และบทบาทหนึ่งที่ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์น้อย ถึงแม้จะไม่ถึงเกณฑ์ที่สุด แต่คะแนนเฉลี่ยก็ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของข้ออื่น ๆ คือ ข้อที่ว่า "เชิญวิทยากรจากภายนอกมาอภิปราย หรือสาธิตกิจกรรมใหม่ ๆ ให้แก่ผู้เรียนในระหว่างการพบกลุ่ม" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำกลุ่มเองคิดว่าตนเองก็มีความสามารถในการให้ความรู้ หรือช่วยแนะนำผู้เรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ จึงไม่เห็นความจำเป็นหรือความสำคัญในการเชิญวิทยากรจากภายนอก และในทางปฏิบัติจริง ๆ การหาวิทยากรก็เป็นเรื่องค่อนข้างลำบาก และยุ่งยากพอสมควร เช่นในค่านการติดต่อ การเดินทางไปมาไม่สะดวก ก่อให้เกิดความล่าช้าไม่ทันการ เหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยาย หรือสาธิตกิจกรรมต่าง ๆ มีน้อย ครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นครูที่สอนในโรงเรียนภาคกลางวัน ฉะนั้นครูประจำกลุ่มอาจจะเคยชินกับลักษณะการสอนนักเรียนในโรงเรียนภาคกลางวัน ด้วยตนเองมาตลอด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของมนัส ภาควงษ์ (2520: 68) ที่พบว่า พฤติกรรมที่ครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จได้ชั้นน้อยที่สุด คือ การเชิญวิทยากรว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด เพราะจริง ๆ แล้วการเชิญวิทยากรอาจจะไม่จำเป็นนักในกรณีที่ครูประจำกลุ่มก็มีความรู้ความสามารถพอที่จะช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างทันการมากกว่า บางครั้งจะยึดทฤษฎีหรือหลักเกณฑ์ในการอบรมมาใช้อย่างเดียวก็ไม่ได้อาจจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงด้วย

ค่านการประเมินผลการเรียนการสอน ครูประจำกลุ่มและผู้เรียนมีความเห็นว่า ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติบทบาทข้อนี้อยู่ในเกณฑ์มากเป็นอันดับแรกคือ ประเมินผลการเรียนและเอ็บบคะแนนเป็นระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน" อาจเป็นเพราะครูประจำกลุ่มต้องการใช้การประเมินผลเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวอยู่เสมอ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรืออาจเป็นความเคยชินของครูประจำกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นครูในโรงเรียนภาคกลางวัน ซึ่งมักชินกับการให้นักเรียนทำทดสอบย่อย

เพื่อเก็บคะแนนก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม ริชาร์ด เอ. บูโกรี (Richard A. Boudeau 1977: 216) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การสร้างความมั่นใจในการเรียนการสอนแก่ผู้ใหญ่ นั้น ครูควรใช้วิธีการกระตุ้นด้วยการจัดให้มีการทดสอบย่อยบ่อย ๆ เพื่อให้ผู้ใหญ่รู้สึกว่าเขาประสบความสำเร็จในการเรียน แต่แบบของการทดสอบนั้นต้องไม่ยากเกินไปด้วย เช่นเดียวกับที่วิรากร ผดุงชีวิต (2519: 101 - 105) ได้ทำการวิจัยและพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวัดผลว่า หลังเรียนจบบทเรียนแต่ละบทควรมีการวัดผลทุกครั้ง เพื่อทบทวนความรู้ ถึงแม้ว่าครูประจำกลุ่มจะได้ปฏิบัติบทบาทสอนอยู่ในเกณฑ์มาก แต่ต่อไปควรศึกษาว่าการเก็บคะแนนแต่ละครั้งครูประจำกลุ่มมีวิธีการอย่างไร ข้อทดสอบมีความยากง่ายเพียงใด เพราะหากข้อทดสอบยากเกินไปก็ไม่ได้ออกให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียน แต่อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอยเมื่อหน่ายได้

ด้านความสัมพันธ์กับผู้เรียน ครูประจำกลุ่ม ผู้บริหารและผู้เรียน มีความเห็นตรงกันว่า บทบาทข้อหนึ่งที่ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเป็นอันดับแรกคือ "ปฏิบัติตนเป็นกันเองกับผู้เรียน" ซึ่งตรงกับความคาดหวังของทั้ง 3 กลุ่ม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร ถ้าครูและผู้เรียนไม่มีความเข้าใจ หรือมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เช่นจากรายงานวิจัยของเมืองทอง แซมมณี (2519: 55-56) พบว่า ความต้องการประการหนึ่งของนิสิตแพทย์ คือ ต้องการครูที่มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นกันเอง เข้าใจ รับผิดชอบความเห็น ช่วยเหลือแนะนำให้คำปรึกษาแก่นิสิตทั้งภายในและภายนอกเวลาเรียน และในงานวิจัยเดียวกันนี้เองพบว่าคุณสมบัติข้อหนึ่งในหลาย ๆ ข้อของครูที่ดีคือ มีความเป็นกันเอง เข้าใจนิสิต มีความเห็นใจ ให้ความช่วยเหลือนิสิต รวมทั้งตักเตือนเมื่อทำผิด เช่นเดียวกับ วิลเบิร์ต เอ็ม เลียวนาร์ค (Wilbert H. Leonard II 1973: 10 - 13) ได้ทำการศึกษาว่าอะไรเป็นลักษณะที่ทำให้เป็นครูที่ดี ผลจากการศึกษาพบว่า ครูในอุดมคติของนิสิตมีลักษณะสำคัญประการหนึ่ง คือ ต้องเป็นกันเองและยินดีที่จะเป็นมิตรกับนิสิต ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นในระบบหรือนอกระบบโรงเรียน ครูจะต้องมีความเป็นกันเอง ใกล้ชิดเอาใจใส่ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมีการพบกลุ่มตามวันเวลาที่ครูประจำกลุ่มนัดหมาย ครูประจำกลุ่ม

กับผู้เรียนจะไม่ได้อัพเดทกันทุกวันเหมือนครูและนักเรียนในโรงเรียน จึงจำเป็นต้องหาวิธีการที่ครูประจำกลุ่มต้องพยายามให้ความสนใจสนทนากับผู้เรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี ทำให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาไว้วางใจ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวังและความแตกต่างของบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ระหว่างกลุ่มครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน

สมมติฐานข้อที่ 1 บทบาทที่คาดหวังในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่มผู้บริหาร และผู้เรียนแตกต่างกัน ครูประจำกลุ่มและผู้บริหารมีความคาดหวังว่า ครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติบทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับสูงกว่าที่ผู้เรียนได้คาดหวังไว้

จากผลการวิจัยปรากฏว่า ครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียนมีความคาดหวังต่อบทบาทในด้านการเรียนการสอนที่ครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า คะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกด้าน ถึงแม้จะอยู่ในเกณฑ์มากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งครูประจำกลุ่มและผู้บริหาร ต่างก็มีส่วนร่วมในการจัดดำเนินงานการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ โดยครูประจำกลุ่มเป็นผู้ปฏิบัติตามบทบาทที่ผู้บริหารกำหนดให้ และส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความรู้ทางวิชาการ จึงยอมรับที่จะเรียนรู้หลักจิตวิทยาต่อการเรียนการสอนมาก่อน ฉะนั้นสาเหตุนี้อาจทำให้ทั้งครูประจำกลุ่มและผู้บริหาร ตั้งความหวังไว้สูง เพราะคิดว่าอย่างน้อยผู้ที่เคยผ่านการเรียนรู้หลักจิตวิทยาการ

เรียนการสอนมาแล้วย่อมต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในด้านการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีก็มีประสิทธิภาพ และยังปฏิบัติตามบทบาทแต่ละด้านมากเท่าใด ก็จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ส่วนผู้เรียนนั้นอาจเป็นเพราะประสบการณ์เดิมจากการเรียนในโรงเรียนประกอบด้วยผู้เรียนยังไม่เข้าใจและไม่คุ้นเคยกับวิธีการเรียนโดยมีครูประจำกลุ่มคอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเรียน จึงทำให้ผู้เรียนไม่ตั้งความคาดหวังต่อบทบาทของครูประจำกลุ่มไว้สูงมากนัก จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าส่วนใหญ่ผู้เรียนมาเรียนเพราะมีเวลาว่าง ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดีแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการศึกษาหาความรู้แทนที่จะใช้เวลาว่างไปทำสิ่งอื่น เมื่อผู้เรียนสนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมย่อมจะทำให้ผู้เรียนได้ประโยชน์จากการศึกษาหาความรู้ไปปรับปรุงชีวิตประจำวันให้ดีขึ้นบ้างไม่มากนัก และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักการจัดการศึกษาทางวิทย์และไปรษณีย์ ซึ่งต้องการยกระดับการศึกษาพร้อมทั้งความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทให้ดีขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 2 บทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทย์และไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้บริหารและผู้เรียน แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยปรากฏว่า ครูประจำกลุ่ม ผู้บริหาร และผู้เรียน มีการรับรู้บทบาทที่ครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทย์และไปรษณีย์ได้ปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาต่อไปพบว่า โดยส่วนรวมคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ของผู้บริหารต่อบทบาทที่ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติจริงนั้น ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ของครูประจำกลุ่มและผู้เรียน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีส่วนในการวางนโยบายและกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ครูประจำกลุ่มปฏิบัติ จึงยอมตั้งความหวังไว้สูง ต้องการให้ครูประจำกลุ่มปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างเต็มที่มากที่สุด ฉะนั้นผู้บริหารอาจจะยึดหลักเกณฑ์หรือหลักการต่าง ๆ มากเกินไป และเกิดการเปรียบเทียบขึ้น เมื่อเห็นว่าครูประจำกลุ่มไม่ได้ปฏิบัติตามบทบาทที่กำหนดให้ ผู้บริหารก็รู้สึกว้าว

ประจำกลุ่มปฏิบัติบทบาทยังไม่เต็มที่ ทั้ง ๆ ที่ครูประจำกลุ่มอาจจะพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ หลายประการซึ่งเป็นสาเหตุให้การปฏิบัติบทบาททำได้ไม่เต็มที่ก็เป็นได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้บริหารอาจจะไม่ได้คำนึงถึง บางครั้งการปฏิบัติงานจะยึดตามหลักเกณฑ์หรือทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องคำนึงถึงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมควายและแต่ละท้องถิ่นก็มีสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันออกไป ซึ่งผู้ปฏิบัติงานต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่นนั้น ส่วนครูประจำกลุ่มและผู้เรียน เป็นผู้ปฏิบัติและรวมในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยตรง และมีความใกล้ชิดกัน จึงอาจทำให้เห็นว่ามีอุปสรรคต่าง ๆ ในทางปฏิบัติ เช่น เวลา ความเหนื่อยล้า หรือสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ทำให้ครูประจำกลุ่มปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ ได้ไม่เต็มที่ตามที่กำหนดไว้ แต่ในสภาพการณ์นั้นครูประจำกลุ่มก็อาจถือว่าได้พยายามปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและดีที่สุดแล้ว ฉะนั้นจึงทำให้เห็นว่าเท่าที่ครูประจำกลุ่มปฏิบัติอยู่ก็อยู่ในระดับค่อนข้างมากแล้ว

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุ และไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่มผู้บริหาร และผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม

สมมติฐานข้อที่ 3 บทบาทที่คาดหวังกับที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย ปรากฏว่า บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับที่ไพบูลย์ ช่างเรียง (2515: 30) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า "บทบาทจริงที่บุคคลแสดงนั้น ไม่นั่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่ควรจะเป็นไปตามปทัสถานของสังคม" และเมื่อ

ไค้พิจารณาต่อไปถึงผลของการทดสอบความแตกต่างพบว่า คะแนนเฉลี่ยของ
 บทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกด้านตามการรับรู้
 ของครูประจำกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำกลุ่มเองก็มีความคาดหวังว่า
 ตนเองควรปฏิบัติบทบาททุกด้านในมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ส่วนมากครูประจำ
 กลุ่มที่ตอบแบบสอบถามร้อยละ 94.22 มีความรู้ในทางวิชาการ ซึ่งย่อมมีความรู้
 ด้านจิตวิทยาและทฤษฎีในการทำให้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมี
 ประสิทธิภาพ แต่ที่ไม่สามารถจะปฏิบัติบทบาทจริงไค้ตามที่คาดหวังไว้ อาจเนื่อง
 มาจากสาเหตุดังที่ ไพบูลย์ ช่างเรียง (2515: 30) ไค้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า
 "บทบาทที่บุคคลแสดงจริง ๆ นั้น เป็นผลของปฏิกริยาแห่งบุคลิกของบุคคลที่ครอง
 สถานภาพร่วมกับบุคลิกภาพของบุคคลอื่นที่มาร่วมในพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้น
 ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการแสดงบทบาท" ดังนั้น จึงควรจะ
 พิจารณาว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องของกับครูประจำกลุ่ม เช่น ผู้เรียนอาจมีผลต่อการปฏิบัติ
 บทบาทของครูประจำกลุ่ม ถ้าผู้เรียนไม่มีความพร้อม ไม่ยอมมาพบกลุ่มตามเวลา
 นัดหมาย นอกจากนี้ยังอาจเนื่องมาจากภาระและความเหนื่อยล้าของครูประจำ
 กลุ่ม สิ่งเหล่านี้อาจเป็นผลกระทบให้ครูประจำกลุ่มปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ ไม่ได้
 ตามความคาดหวัง ถึงแม้ว่าครูประจำกลุ่มที่ตอบแบบสอบถาม เคยเข้ารับการอบรม
 ครูประจำกลุ่มการศึกษาคูใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์
 แลวก้ตาม แต่ความเคยชินในการสอนแบบในระบบโรงเรียนก็ยังคงมีอยู่ ฉะนั้นจึง
 ควรพิจารณาหาวิธีการที่จะทำให้ครูประจำกลุ่มจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม
 แนวทางที่ไค้รับจากการอบรม ซึ่งเป็นแนวทางที่จะฝึกให้ครูเรียนรู้อักคิด แก้ปัญหา
 เป็น ซึ่งแตกต่างจากวิธีการสอนแบบในระบบโรงเรียน การที่ครูประจำกลุ่มให้
 ความเห็นว่า ตนเองไค้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับต่ำกว่าที่คาดหวังไว้นั้น เป็นเรื่องที
 น่าจะไค้มีการศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บทบาทที่คาดหวังกับที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำ
 กลุ่มการศึกษาคูใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตาม
 การรับรู้ของผู้บริหารแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยปรากฏว่า บทบาทที่คาดหวังกับที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ตามการรับรู้ของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาต่อไปถึงผลของการทดสอบความแตกต่าง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกด้านตามการรับรู้ของผู้บริหาร หมายถึงว่าผู้บริหารมีความคาดหวังต่อการปฏิบัติบทบาทด้านต่าง ๆ สูงกว่าที่ครูประจำกลุ่มใดปฏิบัติจริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากส่วนมากของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามคือร้อยละ 88.3 ได้เคยเข้าอบรมหรือรวมเป็นวิทยากรในการอบรมครูประจำกลุ่มการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ จึงทำให้ครูหลักและวิธีการว่าครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติตนเช่นไรจึงจะทำให้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และในฐานะที่ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาโดยตรง ก็ย่อมต้องคาดหวังไว้ว่าครูประจำกลุ่มควรใดปฏิบัติบทบาททุกด้านอยู่ในเกณฑ์มาก แต่ผลที่ออกมาแล้วครูประจำกลุ่มปฏิบัติบทบาทใดไม่เท่ากับที่ผู้บริหารคาดหวังไว้ อาจเนื่องมาจากอุปสรรค ปัญหาต่าง ๆ เช่น ความไม่สนใจหรือความไม่พร้อมของผู้เรียน หรือครูประจำกลุ่มเองอาจจะยังไม่เข้าใจหรือเห็นความสำคัญอย่างแท้จริงของการศึกษานู๋ใหญ่ เป็นต้น

บทบาทที่คาดหวังกับที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามการรับรู้ของผู้เรียน แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยปรากฏว่า บทบาทที่คาดหวังกับที่ปฏิบัติจริงของครูประจำกลุ่มการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ตามการรับรู้ของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิกุล เลิศมงคลตระกูล (2523: 66) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนของการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทั้งในสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังตามความคิดเห็นของนักศึกษานู๋ใหญ่

และส่วนหนึ่งของสภาพการเรียนการสอนคือ คำขวัญสอนนั้น ปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ตามสภาพที่เป็นจริงนั้นอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังหรืออยากให้ เป็น และผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าเมื่อพิจารณาผลของการทดสอบความแตกต่างนั้น คะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกด้านตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่เช่นกัน จากการสังเกตคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงตามการรับรู้ของผู้เรียนแต่ละค่านั้นไม่มีปรากฏว่าอยู่ในเกณฑ์น้อยหรือน้อยที่สุด ซึ่งทำให้พอจะเห็นได้ว่าช่องว่างระหว่างความคาดหวังของผู้เรียนต่อบทบาทของครูประจำกลุ่มกับการรับรู้ของผู้เรียนต่อบทบาทที่ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติจริงนั้นไม่ห่างกันมากจนถึงกับทำให้ผู้เรียนเกิดความไม่เชื่อถือ หรือ เสื่อมศรัทธาในตัวครูประจำกลุ่ม ถ้าได้มีการร่วมกันในการปรับปรุงคุณภาพของครูประจำกลุ่มจากหลาย ๆ ฝ่าย ก็จะทำให้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์มีประสิทธิภาพมากขึ้นในเวลาต่อมา

เมื่อได้พิจารณาผลสรุปของการวิจัยครั้งนี้ แม้จะพบว่าตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่มผู้บริหาร และผู้เรียนนั้น ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติบทบาทจริงไม่เป็นไปตามที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่มได้คาดหวังไว้ แต่ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องร้ายแรงมากนัก เพราะผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม คาดหวังว่าครูประจำกลุ่มควรปฏิบัติบทบาททุกด้านในเกณฑ์มาก และในความเป็นจริง ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่มและผู้เรียน ส่วนผู้บริหารมีการรับรู้ว่าครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่อย่างไรก็ตาม การรับรู้ของทั้ง 3 กลุ่มก็ไม่ถึงกับจะอยู่ในเกณฑ์น้อยหรือน้อยที่สุด เมื่อเป็นดังนี้ก็พอจะหวังได้ว่า คงไม่ใช่เรื่องยากนักที่จะมีการหาทางปรับปรุงหรือส่งเสริมให้ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติบทบาททุกด้านตามความคาดหวังอันจะส่งผลให้การศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทั้งนี้เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย นับตั้งแต่ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูประจำกลุ่มเองซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ

บทบาทต้อง คอยฝึกฝนตนเองและหาทางเรียนรู้หลักวิธีการในการปฏิบัติบทบาทให้ถูกต้อง และผู้เรียนซึ่งมีส่วนช่วยเสริมให้ครูประจำกลุ่มได้ปฏิบัติบทบาทอย่างเต็มที่ เพราะการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของประชาชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศต่อไป

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหาร และครูประจำกลุ่ม ควรมีการปรึกษาหารือกันถึงเรื่องปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้มีความใกล้ชิดกับครูประจำกลุ่มมากที่สุด เป็นผู้ได้รับประสบการณ์ตรงจากครูประจำกลุ่ม ผู้เรียนอาจมีข้อคิดข้อใจ หรือข้อเสนอแนะที่ควรนำมาพิจารณา เพราะผู้เรียนสามารถเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มได้เป็นอย่างดี ซึ่งถ้าทำได้จะทำให้เห็นปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหาในวงกว้างขึ้น ไม่จำกัดเฉพาะความคิดของผู้บริหาร และครูประจำกลุ่มเท่านั้น

2. ครูประจำกลุ่มควรพยายามปรับปรุงตนเองจะเป็นคหุการเข้ารับการอบรมเมื่อมีโอกาส การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนผู้ใหญ่ หรือศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนในกระบวนการคิดเป็น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูประจำกลุ่มมีประสบการณ์มากยิ่งขึ้น การที่ครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่ซึ่งเป็นครูในโรงเรียน มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนมานานไม่ใช่เครื่องที่จะแสดงว่าครูประจำกลุ่มสามารถจะเป็นครูประจำกลุ่มที่ดีได้ เพราะผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่กับเด็กนักเรียนในโรงเรียนมีความแตกต่างกันซึ่งครูประจำกลุ่มเองจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างนี้

3. ควรมีการจัดเอกสารเสริมความรู้ เช่นบทความที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักการ ปรัชญาของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ทางวิทยุและไปรษณีย์ เป็นต้น เอกสารเหล่านี้ควรเผยแพร่ให้ครูประจำกลุ่มอย่าง

ทั่วถึง อาจจะลงในวารสารการฝึกงานนอกโรงเรียน และให้ครูประจำกลุ่มเป็นสมาชิกให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ครูประจำกลุ่มมีความรู้ในด้านการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะไ้ทำการวิจัยเรื่องนี้ในกลุ่มประชากร เขตจังหวัดต่าง ๆ เพื่อที่จะไ้ทราบถึงการรับรู้ ของประชากรในเขตอื่น ๆ ว่าเป็นเช่นไร ครอบคลุมที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงในด้านการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่ม การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ในเขตของตนเพื่อที่จะไ้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข หรือส่งเสริมให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นต่อไป
2. ควรมีการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษามัญหาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุ และไปรษณีย์ เพื่อจะไ้ได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป
3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ เพื่อศึกษาเจาะลึกลงไป ในบทบาทแต่ละด้านของครูประจำกลุ่มการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 และ 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ซึ่งจะเป็นการยืนยันการปฏิบัติ บทบาทของครูประจำกลุ่มให้แน่นอนยิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย